

A Győri Ítéltábla a Dr. Kende PéterÜgyvédi Iroda és dr. Székely Gábor ügyvéd által képviselt **dr. felperes neve felperesnek** a dr. Szakály Attila ügyvéd által képviselt **alperes neve alperes** ellen indított öröklési perben iránt indított perében a Győri Törvényszék 2020. január 20. napján kelt P.20.073/2019/24. szám alatti ítélete ellen a felperes által 25. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 100.000 (Egyszázezer) forint másodfokú perköltséget, valamint 2.500.000 (Kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam részére az illetékügyben eljáró hatóság felhívására.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az alperes alapítvány tulajdonában álló régiséggyűjteményt az 1900-as évek elején **Név 1** hozta létre.

A törvényes örökösök - azaz felesége, özv. **Név 1né**, valamint lányai **Név 2** (dr. **Név 2**) és **Név 3** (**Név 3**) - között 1917. május 14. napján kötött osztályos egyezség (1/F/2.) alapján a régiséggyűjtemény özv. **Név 1né** tulajdonába került.

Az osztályos egyezség V. pontjában a törvényes örökösök kinyilvánították, hogy „Az örökhagyó ismételten nyilvánított akaratának megfelelően a régiséggyűjtemény továbbra is együttesen és csorbíthatatlanul fönntartassék. Özv. **Név 1né** ezen régiség- és műgyűjtemény fönntartását élete fogytáig magára vállalja és úgy ő, mint gyermekei kötelezik magukat arra, hogy úgy életükben, mint haláluk esetére olyan intézkedéseket fognak tenni, amelyek ezen gyűjteménynek osztatlanul és csorbíthatatlanul a család birtokában leendő fönntmaradását biztosítani fogják.”

Özv. **Név 1né** az unokáját, **Név 4** et fiaként örökbefogadta.

Az 1932. március 9. napján kelt szerződés értelmében **Név 4** az örökbefogadott fiú státuszából eredő öröklési jogosultságairól lemondott, és fenntartotta azon törvényes öröklési jogosultságát, amely őt nagyszülője után, mint annak unokája illette meg.

Özv. **Név 1né** végrendelete (1/F/4.) szerint a **Név 1 Cég** ben lévő tulajdonát, illetve a **Település 1...1.**, valamint a **...2.** szám alatti házakban lévő tulajdoni hányadát unokájára és örökbefogadott

fiára **Név 4-re** hagyta azzal, hogy ezen vagyontárgyakon lányát, **Név 3** (született **Név 3t**) holtig tartó haszonélvezeti jog illeti meg.

A végrendelet - egyebek mellett - azt is tartalmazta, hogy özv. **Név 1né** valamennyi, a végrendeletben fel nem sorolt vagyonát lányai örököljék fele-fele arányban.

Név 3 és dr. **Név 2** által kötött osztályos egyezséget tartalmazó okirat elveszett, amelynek pótlására 1948. február 19-én dr. **Név 4** az alábbiakat tartalmazó iratot készített (1/F/5.).

Rögzítette, hogy a ...1. valamint a ...2. szám alatti házakban lévő részesedésről dr. **Név 2** teljes egészében dr. **Név 4** javára, az úgynevezett lövér szántó fele részéről pedig özv. **Név 3** javára kompenzációs alapon lemondott. Ennek folytán telekkönyvileg a ...1 utcai és a ...2 utcai házkomplexum, valamint a **Név 1** cég dr. **Név 4** nevén, a ...3 számú lövér egészében, valamint a lövér szántó fele részben özv. **Név 3**, a ...4 utcai ház és kert egészében, valamint a lövér szántó fele és az összes soproni szántóföld egészében dr. **Név 2** nevén állnak. Rögzítették, hogy minden, özv. **Név 1né** végrendeletében fel nem sorolt vagyontárgy özv. **Név 3** és dr. **Név 2** közt közös megegyezéssel már ketté lett osztva, csupán a régiséggyűjtemény egy bizonyos darabja nem.

Név 3nak (**Név 3**) három gyermeke született: **Név 5**, dr. **Név 4** és **Név 6** (**Név 7**), aki a felperes nagyszülője.

Név 6 nak (**Név 6**) két gyermeke született: **Név 7** és **Név 8** (a felperes édesapja) akik mindketten édesanyjuk halálát megelőzően elhunytak.

Név 6 (született **Név 6**) 1944. december 15-én kelt iratában elismerte, hogy édesanyjától, **Név 3től** 125.000 pengőt vett kézhez, amely összeg részét képezi **Név 1né** örökhagyó dr. **Név 4**, **Név 5** és **Név 6** (A/2, A/5) örökösök között szétosztandó vagyon állagának. Elismerte, hogy ezen összeg kifizetése az örökrésére való tekintettel történt, illetve ezen összeg az osztozkodás időpontjában örökrésze terhére beszámítandó.

Név 6 1990. október 31. napján végintézkedés hátra hagyása mellett elhunyt. A hagyatékát kizárólag egy Peugeot 205 XT típusú személygépkocsi képezte, amelyre az 1990. szeptember 29. napján kelt írásbeli magánvégrendeletében **Név 13** et nevezte meg örökösként. **Név 6** törvényes örökösei az öt unokája, köztük a felperes.

Dr. **Név 4** 1998. november 30-án megalapította a alperes nevet. Az alapító a régiséggyűjtemény egészét [a Művelődésügyi Minisztérium jegyzéke szerinti gyűjteményi tárgyakat, festményeket és berendezéseket (1/F/9., 1/F/10., 1/F/11., 1/F/12.), valamint a Szépművészeti Múzeum jegyzéke szerinti tárgyakat, festményeket és berendezéseket (1/F/8.)] az alapítvány tulajdonában adta. A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság Pk.Á.Kh.51.078/1998/7. számú végzésével elrendelte a alperes neve nyilvántartásba vételét.

A felperes az elsődlegesnek nevezett, de másodlagosan és eshetőlegesen elbírálni kért (ezért valójában és a továbbiakban ebben a határozatban: másodlagos) kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy dr. **Név 4** joghatályosan nem rendelkezhetett a gyűjtemény értékének 1/3-áról, mivel az nem volt az ő tulajdona. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest, hogy öröklés jogcímén fizesse meg a birtokában lévő gyűjtemény 1/F/8., 9., 10., 11. és 12. szám alatti listákon szereplő tárgyak összessége értékének 1/36-odát, azaz 34.494.444 forintot, és ennek 1998. november 30-tól a kifizetésig járó, a Ptk. 301. §-a szerinti kamatát a felperes részére az alperes perköltségben marasztalása mellett.

A másodlagosnak nevezett, de elsődlegesen elbírálni kért (ezért valójában és a továbbiakban ebben a határozatban: elsődleges) kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a alperes neve - az 1997. évi CXL. törvény 13. § (3) bekezdésébe ütköző alapítása miatt - joghatályosan nem

jött létre, ez okból a régiséggyűjtemény joghatályosan nem került az alperes tulajdonába, ezért - az elsődleges kereseti kérelemmel egyezően - kérte az alperes 34.494.444 forint és kamatai összegben történő marasztalását.

Leszögezte, hogy keresetei nem megállapítási keresetek, mindkét petitumában marasztalást kért.

Az elsődleges kereseti kérelmében a felperes a kulturális javak védelméről szóló 1997. évi CXL. törvény 13. § (3) bekezdésére hivatkozott, amelynek értelmében védett gyűjteményhez tartozó tárgy, vagy védett tárgye gyűttes bármelyik darabja csak az igazgatóság előzetes hozzájárulásával idegeníthető el. Dr. Név 4 az előírt hozzájárulás hiányában adta a régiséggyűjteményt az általa létrehozott alapítvány tulajdonába, ezért az alapító egyoldalú jogügylete a rPtk. 200. § (2) bekezdése értelmében semmis, ezért az alapítvány joghatályosan nem jött létre, így a gyűjtemény joghatályosan nem került az alapítvány tulajdonába.

A másodlagos kereseti kérelme jogi indokolásában arra hivatkozott, hogy az rPtk. 598. és 599. §-ai alapján a törvényes öröklés rendje szerint megszerezte az összesen 1.240.800.000- forint értékű régiséggyűjtemény 1/36-od részének tulajdonjogát, amelynek kiadását nem természetben, hanem annak ellenértékében kérte.

Levezette, hogy 1933. december 7-én a Név 1né 1/1 arányú tulajdonában álló régiséggyűjteményt az erre vonatkozó végrendeleti rendelkezés híján 1/2-1/2 arányban két lánya, dr. Név 2 (született Név 2), illetve Név 3 (született Név 3) örökölte meg.

Név 3 (Név 3) után 1955-ben egymás közt egyenlő, 1/6-1/6-1/6 arányban három gyermeke, Név 5, dr. Név 4 és felperes nagymama Név 7 (Név 6) szerezte meg.

1990-ben Név 6 (született Név 6) után két gyermeke Név 7, illetve felperes édesapja, Név 8 1/12-1/12 arányban, míg Név 8 után annak három gyermeke, ifj. Név 8, Név 12 és a felperes 1/36-1/36-1/36 arányt örökölt.

A fentiekből következően dr. Név 4 csak az általa törvényes örökléssel megszerzett 1/6-od rész tulajdonba adásáról rendelkezhetett volna az alapítvány javára.

Az alapító a rPtk. 117. § (1) bekezdésébe ütköző módon bocsátotta az alperes rendelkezésére a régiséggyűjteményt, ezért egyoldalú jognyilatkozata a rPtk. 200. § (2) bekezdése és a 203. § (1) bekezdése szerint semmis.

A rPtk. 199. §-a és a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 1/2011. (VI.15.) PK véleménye értelmében az egyoldalú jognyilatkozatot a szerződésekkel azonos elbírálás alá kell venni.

Kifejtette, hogy a rPtk. 237. § (1) bekezdése alapján figyelemmel a rPtk.203.§-ban írtakra is - az érvénytelenség jogkövetkezményeként - a jogszabályba ütköző egyoldalú jognyilatkozat megtétele előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani, azaz jelen esetben az alperesnek a felperes törvényes öröklési igényének megfelelően a neki járó 1/36 arányú örökrész ellenértékét kell megfizetnie a részére jogellenesen átruházott vagyonból, azaz a régiséggyűjteményből.

A fentiek miatt is semmis egyoldalú jogügylet jogkövetkezményeinek levonása tekintetében ugyanazon jogkövetkezmények alkalmazandók, mint az elsődlegesként megjelölt kereseti kérelem esetén, azaz a rPtk. 237. § (1) bekezdése alapján azon jogi helyzetet kell létrehozni, mintha nem történt volna meg a jogellenes tulajdonátruházás, tehát a régiséggyűjtemény keresettel érintett részének ellenértékét kell törvényes öröklés jogcímén a felperes részére megfizetni.

A felperes arra hivatkozott, hogy perbeli legitimációja fennáll, a védendő jogi érdekét az öröklési jogon alapuló tulajdoni igénye adja.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és felperes perkiöltségben marasztalására irányult.

Hatásköri kifogást terjesztett elő, kérte az eljárás megszüntetését és az ügy áttételét a hatáskörrel rendelkező bírósághoz figyelemmel arra, hogy a régiséggyűjtemény összértéke alacsonyabb a felperes által megjelölt 1.241.800.000.- forintnál, így a pertárgy értéke 28.000.000 forint alatti összeg.

Az alperes állította, hogy Név 1né végrendelete alapján a szesz- és ecetfőzdet teljes egészében, valamint a ...1 utcai házban lévő tulajdonrészt - beleértve az ott lévő ingóságokat és a régiséggyűjteményt - a fogadott fia, dr. Név 4 örökölte. Az alapító kizárólag a saját tulajdonában lévő vagyronról rendelkezett, amikor 1998-ban azt az alapítvány rendelkezésére bocsátotta, ezért az egyoldalú jognyilatkozata nem ütközik az rPtk. 117. § (1) bekezdésébe.

Nem ismerte el, hogy a régiséggyűjtemény 1/6-od része Név 6 hagyatékához tartozott. E körben arra is hivatkozott, hogy Név 3 (született Név 3) 1944 decemberében készpénzben adta ki a leánya, Név 6 (született Név 6) örökrészét a hagyatékból. Utalt arra, hogy a hagyaték értékét tisztaszeszben határozták meg, így a kifizetésre került összeg jelenlegi értéke 45.000.000 forintban határozható meg (8/A/2.).

Azzal is érvelt, hogy a rPtk. 234. § (1) bekezdése nem ad korlátlan perindítási jogosultságot. A semmis szerződés (egyoldalú jognyilatkozat) érvénytelenségére hivatkozó személy keresetösségi joga - amely a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatot feltételez - csak akkor áll fenn, ha a felperest a per megindítására jogi érdekeltsége feljogosítja, vagy törvényi, jogszabályi felhatalmazás azt megalapozza.(BH1997.439, BH2003.424, EBH2004.1042.)

Az alperes vitatta a felperes perbeli legitimációját, mivel álláspontja szerint a felperesnek védendő jogi érdeke az alapítványt létrehozó nyilatkozat semmisségének megállapítása tekintetében nincs.

A Győri Törvényszék a fellebbezéssel támadott ítéletével a kereseti kérelmet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Állam javára az adóhatóság felhívására 1.500.000 forint feljegyzett eljárási illetéket. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 forint perköltséget.

Leszögezte, hogy a 2013. évi V. törvény hatályba lépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 57. § (1) bekezdés alapján a perbeli jogvitára a korábban hatályos 1959. évi IV. törvény (rPtk.) rendelkezései az irányadók.

A törvényszék abból indult ki, hogy az rPtk. 598. §-ából nemcsak az következik, hogy az örökös megszerzi a hagyatékhoz tartozó valamennyi - aktív és passzív - vagyontárgy tulajdonjogát, hanem az is, hogy kizárólag a hagyatékba tartozó vagyont szerzi meg.

Ebből okszerűen következik, hogy a felperes törvényes öröklésre alapított keresete csak abban az esetben lehet eredményes, amennyiben igazolja, hogy a gyűjtemény keresettel érintett 1/6-od része a felperes felmenője, azaz Név 6 hagyatékához tartozott (Pp. 265. § (1) bekezdés).

Ezzel szemben azonban Név 6 halálát követő hagyatéki eljárásban dr. K. közjegyző 2.Kjő.80/1991/9.számú hagyatékátadó végzése rögzítette, hogy a hagyaték tárgyát egy darab személygépkocsi képezte. Továbbá a felperes a személyes meghallgatása során maga is úgy nyilatkozott, hogy nincs tudomása arról, hogy mit tartalmazott Név 6 hagyatéka. A perben rendelkezésre álló okiratok egyikéből sem vonható le olyan következtetés, hogy Név 6 a halálakor a műgyűjtemény 1/6 részének tulajdonosa volt.

A fentiekből következően tehát a felperes nem tudta igazolni a régiséggyűjtemény 1/6-od részének Név 6 hagyatékához való tartozását, ezért az rPtk. 599. § -ra alapított tulajdoni igénye nem lehet alapos.

A törvényszék kifejtette, hogy az alperes létrehozásáról és a gyűjtemény alperes tulajdonába adásáról rendelkező alapító okirat érvénytelenségének vizsgálatára akkor van lehetőség, ha az rPtk. 199.§. és a 234. § (1) bekezdésére is tekintettel a felperes a keresetőségi jogát - amely a fél és a per tárgya közti anyagi jogi kapcsolatot feltételez - igazolja.

Figyelemmel azonban arra, hogy a felperes a keresetőségi jogát törvényes öröklésen alapuló tulajdoni igényére, mint védendő jogi érdekére alapította, amelyet azonban a fentiekben kifejtettek okán nem tudott igazolni, ezért hiányzik az a közvetlen jogi érdek, amely ahhoz szükséges, hogy a bíróság érdemben vizsgálhassa az alapító okirat érvénytelenségét.

A fentiekből következően tehát a törvényszék nem vizsgálta a felperes által az elsődleges és a másodlagos kereseteiben előterjesztett érvénytelenségi okokat, hanem az alapító okirat érvénytelensége iránti kereseteket a keresetőségi jog hiánya miatt elutasította.

A törvényszék kitért arra, hogy a pertárgy értéke a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 21. § (1) bekezdése alapján a felperes által megjelölt marasztalási összeg, azaz 34.494.444 forint, ezért a Pp. 20. § (3) bekezdése szerint a per nem tartozhat a járásbíróság hatáskörébe. Ez okból az alperes hatásköri kifogását - figyelemmel a Pp. 240. § (1) bekezdés e) pontjára is - elutasította.

A bíróság a Pp. 276. § (5) bekezdése alapján szükségtelennek találta a felek által indítványozott tanúbizonyítás foganatosítását (Név 8, Név 9, Név 10 és Név 11), mivel azt a felek nem azon bizonyítandó tényekre kérték, amely alapján a perbeli jogvita - a keresetőségi jog körében - elbírálható volt.

A felperes a fellebbezésében elsődlegesen a Pp. 383. §-a alapján - figyelemmel a Pp. 369. § (3) bekezdés a), b), c), d), e) pontjaira és (4) bekezdésre - az ítélet megváltoztatását kérte a kereseti kérelemben foglaltak szerint a tényállás okszerűtlen minősítése, bizonyítás lefolytatása, a tényállás másként történő megállapítása mellett, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását indítványozta a Pp. 381. §-a alapján figyelemmel a Pp. 369. § (1) és a 370. § (1)-(3) bekezdéseire.

Kérte az alperes perköltségben marasztalását.

Az anyagi jogi érvelésében kiemelte, hogy a rPtk. 599. § (2) bekezdése egyértelmű abban a körben, hogy a végintézkedés hiányában az öröklés rendjére a törvény az irányadó.

Arra hivatkozott, hogy a kereseti kérelme - értelemszerűen - annak megállapítására is kiterjedt, hogy Név 6 (született Név 6) hagyatékához tartozott a gyűjtemény 1/6 része is. Abból a körülményből, hogy a végrendelet kizárólag a gépkocsira vonatkozott, nem vonható le olyan következtetés, hogy a hagyaték ebben kimerült.

Az alperes ugyan hivatkozott arra, hogy Név 3 1944. decemberében kiadta a hagyatékából készpénzben leánya, Név 6 (született Név 6) örökrészét, azonban ezt hiteles, és megfelelő okiratokkal nem támasztotta alá.

A bíróságnak tehát lehetősége lett volna annak megállapítására, hogy a Név 6 hagyatékát képezi a gyűjtemény 1/6 része is, amelyre, mint a hagyaték végrendelettel nem érintett részére a rPtk. 637. § (1) bekezdése értelmében a törvényes öröklés rendje érvényesült.

Sérelmezte a felperes, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a felperes által a rPtk. 117. § (1), 200. § (2), 203. § (1) és 237. § (1) bekezdése körében előadottakat.

A hatályon kívül helyezésre irányuló kérelem alátámasztására kifejtette, hogy a bíróság nem tett eleget a tényállás teljeskörű tisztázására irányuló, valamint a határozat megfelelő indokolására vonatkozó kötelezettségének. Az elsőfokú ítéletből nem olvasható ki, hogy a bíróság - a kereseti

kérelem és az ellenkérelem körében - mit, milyen tények és körülmények alapján talált bizonyítottnak, az indokolásból az anyagi jogszabályhelyekre történő utalás is hiányzik (rPtk. 598. §, 599. §, 637. § (1) bekezdés).

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási terhet tévesen osztotta ki figyelemmel arra, hogy nemleges tény bizonyítása lehetetlen. A törvényszék tévesen a felperest hívta fel annak bizonyítására, hogy törvényes öröklés történt Név 6 javára azzal szemben, hogy alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy végintézkedés alapján a gyűjtemény egészén tulajdont szerzett, és/vagy ezen végintézkedés alapján a hagyaték megfelelő része átadásra is került.

Súlyos hiányossága az elsőfokú határozatnak, hogy azonos jogi kategóriaként értelmezi a bizonyítási érdek, a bizonyítási kötelezettség és a bizonyítási teher fogalmát.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult, a felperes perköltségben marasztalása mellett.

Álláspontjának jogi alátámasztásaként hangsúlyozta, hogy Név 1né a végrendeletében a szesz- és ecetfőzde, valamint a ...1 utcai házrésztulajdon - a benne lévő ingóságokkal, így a régiséggyűjteménnyel együtt - örököséként fogadott fiát dr. Név 4et jelölte meg. Ebből következően a régiséggyűjteményt Név 1né halála után nem két leánya örökölte fele-fele arányban, ők a hagyatéki vagyon egyén ingatlanain osztoztak, így leszármazóik is ezeket a hagyatékreszeket örökölték.

Figyelemmel arra, hogy dr. Név 4 a régiséggyűjteményt végrendeleti öröklés útján szerezte meg, így az alapítvány létrehozása folyamatában a saját vagyonával rendelkezett. Ezért az alapítvány létrehozására irányuló egyoldalú jognyilatkozata megfelel az rPtk. 117. § (1) bekezdésének.

A fentiek mellett helytállóan utalt a törvényszék arra is, hogy a felperes nem bizonyította a régiséggyűjtemény 1/6-od részének, Név 6 hagyatékához való tartozását, amelynek bizonyítására a Pp. 265. § (1) bekezdése értelmében a felperes lett volna köteles.

Az alapítványt létrehozó szerződés (egyoldalú jognyilatkozat) semmisségére a felperes öröklési jogi igényére alapított keresetösségi joga hiányában nem hivatkozhat.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítéletábra a Pp. 369. § (3)-(4) bekezdéseiben írt felülbírálati jogkörében eljárva - figyelemmel a felperes által felhívott 370.§. (1)-(3) és a 381.§-ban foglaltakra is - megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a felek tény- és jogállítási által meghatározott körben lefolytatta, az anyagi pervezetése - a későbbiekben kifejtendőkre is tekintettel - a kereseti kérelem alapjául szolgáló tényállításoknak és anyagi jogszabályoknak megfelelt, lényeges eljárási szabályt nem sértett, ezért az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezés alaptalan.

A törvényszék megalapozott tényállásból levont helytálló jogi következtetéssel utasította el a keresetösségi jog hiányában a felperes elődleges és másodlagos kereseti kérelmét is.

Az elsőfokú bíróság jogi érvelését az ítéletábra az alábbiakkal egészíti ki:

A felperes mindkét kereseti kérelme azon a jogi levezetésen alapult, hogy a régiséggyűjtemény keresettel érintett része nem kerülhetett az alapítvány tulajdonába. Az elsődleges keresete szerint azért, mert a jóváhagyás hiányában semmis alapító okiratra tekintettel az alapítvány nem jött létre, a másodlagos kereseti kérelem szerint pedig azért, mert az alapító nem volt az általa az alapítvány részére átruházott gyűjtemény tulajdonosa, így azt érvényesen, hatályosan át sem ruházhatta.

A fenti okok miatt az alapítvány nem szerezhette tulajdonjogot a gyűjtemény 1/36-od részén, ezért a gyűjteményre a törvényes öröklés rendje érvényesült, amely alapján a felperes azon (rPtk. 598.§ 599.§ alapján tulajdonjogot szerzett.

A felperes ezen kiindulópontja azonban egy olyan elméleti, de a valóságos öröklési helyzet bizonyítására elégtelen jogi okfejtésen, abból fakadó levezetésen alapul, amely egy annak megfelelő tartalmú bírósági döntés meghozatalára nem ad kellő alapot, mégpedig a következők miatt:

A rendelkezésre álló adatokból kitűnik az a felperes családjában generációkon keresztül átívelő szándék volt, hogy a műgyűjteménynek egyben, egységesen, egy tulajdonos gondozásában kell maradnia. A felperes felmenői és oldalági rokonai a régiséggyűjtemény létrehozójának ezen akaratát valamennyien tiszteletben tartották, hiszen semmilyen adat nincs arra, hogy a felperest megelőzően bárki ezt a **Név 1**, majd **Név 1-né** által is nem vitathatóan megfogalmazott szándékot a törvényes öröklésre hivatkozva kétségbe vonta, vagy attól eltérően cselekedett volna.

Amennyiben a felmenők kizárólag a felperes által levezetett törvényes öröklési rendet hagyták volna érvényesülni, úgy a gyűjtemény egyre több tulajdonos közt osztódott volna, amely nyilvánvalóan ellentétes a gyűjtő eredeti szándékával.

A gyűjtemény egy kézben tartására irányuló törekvést egyértelműen rögzíti **Név 1** örökösei által 1917. május 14. napján kelt osztályos egyezség -a tényállásban idézett - V. pontja.

Ennek megfelelően - a gyűjtő halálát követően - a gyűjtemény egyedüli tulajdonosa és gondozója a házastársa, **Név 1né** volt.

A felperes igényét megalapozó törvényes öröklési rend érvényesülését megkérdőjelezi **Név 1né** végrendelete is. A végrendelet létét, érvényességét a felek egyike sem vonta kétségbe, eltérő álláspontot csak annak értelmezésével kapcsolatosan foglaltak el.

A felperes ezen - általa csatolt - irat utolsó mondatára hivatkozva adta elő, hogy a végrendelet kifejezetten nem nevesíti a régiséggyűjteményt, ezért annak, mint „fel nem sorolt” hagyatéki elemnek **Név 3** **Név 3)** és **Név 2** 1/2-1/2 arányú örökösei.

Ezzel szemben az alperes éppen e dokumentum első mondatára hivatkozással állította, hogy dr. **Név 4** a teljes gyűjteményt ezen végrendelet alapján - valamint **Név 2**, és **Név 3** közt a későbbiekben kötött megállapodás értelmében - örökölte meg egészében. A végrendelet ugyanis a **Név 1-né** kizárólagos tulajdonában álló régiséggyűjteménynek otthont adó ...1. számú ingatlanokban **Név 1né** illető tulajdoni hányad tekintetében dr. **Név 4t** nevezi meg örökösnek, mindkét „lánytestvére” (**Név 3** és **Név 2**) kifizetése mellett.

A csatolt végrendelet annak kétséget kizáró igazolására, hogy dr. **Név 4** a gyűjtemény végrendeleti örököse nem alkalmas, hiszen mindkét - a tulajdonjogi következményeket illetően alapvető különbséget előidéző - értelmezés mellett lehet érvelni, azonban alapos kételyt ébreszt a felperes igényének alátámasztására szolgáló azon érveléssel szemben, miszerint a gyűjtemény tekintetében kizárólag a törvényes öröklés keretében levezetett rendje érvényesült.

Az öröklés menetének keretében írt fikciója azt feltételezné, hogy a törvényes örökösök között hagyatéki osztály - azaz a közösen, meghatározott hányadban örökölt vagyontárgyak egymás közötti természetben történő megosztása - nem történt meg **Név 1né** halála után soha. Azt, hogy egy ilyen vagyontömeg mellett egy az örökösök közötti megegyezés - tipikusan osztályos egyezség - a törvényes örökség keretei között is miként térítheti el a hagyaték tárgyainak tulajdonba kerülését attól a jogszabályi sémától, hogy a törvényes öröklés minden egyes vagyontárgy tekintetében a részarányos tulajdonszerzést eredményezi, a **Név 1né** és leányai közötti osztályos egyezség is jól szemlélteti.

A ...1 utcai ingatlanok és az azokban elhelyezett régiséggyűjtemény hányadöröklésétől eltérő és dr. Név 4 részére történő juttatásának lehetőségére utal a dr. Név 2 (Név 2) és Név 3 (Név 3) közti osztályos egyezség léte is(F/5.), amelynek tényét a felperes maga adta elő. Az újabb osztályos egyezség ismét csak megalapozott kétségeket támaszt a felperes öröklési jogi levezetésének helyességét illetően, még akkor is, ha maga az okirat elveszett, és a felperes által becsatolt utólagos feljegyzés a tartalom reprodukálására alaki és tartalmi okból sem alkalmas.

A felperes törvényes öröklési igényét önmagában is kétségesse teszi az elsőfokú bíróság által is kifejtett azon érvelés, miszerint a Név 6 végrendeletében írtakkal szemben a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a hagyaték köre az ott írtnál tágabb volt, és ténylegesen felölelte a műgyűjteményt is. A bizonyítási kötelezettség, amint azt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, önmagában ezen okirat miatt is a felperest terhelte (Pp.265.§ (1) bekezdés) .

A fenti körülmények együttesen cáfolják a felperes törvényes öröklésre alapított tulajdoni igénye megalapozottságát.

A gyűjtemény alperes tulajdonába adásáról rendelkező egyoldalú jognyilatkozat érvénytelenségének megállapítására irányuló elsődleges, másodlagos kereseti kérelem tekintetében tehát a felperes keresetösségi jogát megalapozó jogi érdeke - öröklési jogon alapuló tulajdonosi mivolta - nem tekinthető igazoltnak (rPtk. 234. § (1) bek.).

Az elsőfokú bíróságnak csak abban az esetben lett volna lehetősége az alapító - a gyűjtemény tulajdonjogának átruházására vonatkozó - egyoldalú nyilatkozata érvénytelenségének vizsgálatára az elsődleges és másodlagos keresetekben megjelölt okokból, valamint az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására, amennyiben a felperes a törvényes öröklés levezetésével a gyűjteményre vonatkozó tulajdoni igényét, mint a felperes és a per tárgya közti anyagi jogi kapcsolatot igazolta volna.

Ezért helytállóan állította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes kereseti kérelmei - a keresetösségi joga hiányában - alaptalanok (a keresetösségi jog fogalmát abban az értelemben használva, hogy a felperest nem illeti meg a perben érvényesített jog) .

A fentiekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság helytálló ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében - az indokolás fenti kiegészítésével - helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az államnak felhívásra a felperes teljes személyes költségfeljegyzési jogára tekintettel feljegyzett 2.500.000 forint fellebbezési illetéket, valamint köteles megfizetni az alperes részére a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, valamint (5), (6) bekezdése alapján megállapított bruttó 100.000 forint összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

A munkadíj meghatározása során az ítéletábra a pertárgyérték mellett figyelemmel volt arra is, hogy a fellebbezési eljárásban előadott jogi érvelés már az elsőfokú eljárásban előterjesztésre került, illetve személyes megjelenés hiányában költségek sem merültek fel.

Az ítéletábra a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről kiadott 74/2020. (III.31.) Kormányrendelet 29. § (1)-(2) bekezdései alapján a fellebbezést tárgyaláson kívül elbíráltá el.

Dr. Zámbo Tamás sk.
a tanács elnöke

Dr. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró

Dr. Szalay Róbert sk.
bíró